

MŪSU LIETUVA

NR. 13 (1952) - SEMANÁRIO - 1986 - BALANDIS - ABRIL 3 D. - Cz \$ 2,50

R. Juatindiba, 28 - Pque. da Moóca - 03124 SAO PAULO, Tel. 273-0338

1986 ŠAMONINGO TIKĖJIMO METAI PRANEŠIMAS IŠ EUROPOS

RYTUOSE NESITIKIMA PAGERĖJIMO Šv. Tėvo Jono-Pauliaus kalba diplomati- niams atstovams Vatikane

Sausio 11 popiežius Jonas-Paulius II priėmė prie Šventojo Sosto akredituotus valstybių atstovus ir jiems pasakė kalbą, kurioje išdėstė savo pažiūras į dabartinę tarptautinių santykių raidą. Diplomatai ir apžvalgininkai iš popiežiaus kalbos susidarė įspūdį, kad Vatikanas šiemet neturi daug vilčių pagerinti tikinčiųjų sąlygas Romoje. Nesą pagrindo laukti, kad Vatikano noras tartis sulauktų konstruktyvaus valdžios atgarsio.

Tik vienas Varšuvos sutarties šalių diplomatas, akredituotas prie Šventojo Sosto, būta lenkas J. Kuberskis, klausėsi popiežiaus kalbos. Kitos Rytų valstybės neturi formalių atstovybių Vatikane, bet žinoma, kad jos palaiko ryšius su Vatikanu per savo ambasadas Romoje. Todėl popiežiaus žodžiai nesunkiai ir jas pasiekia.

Popiežius kalbėjo aplamai apie taiką, kurios turi siekti kiekviena tauta savomis jėgomis ir drauge su kitomis. Jis pakartojo nusistovėjusią pažiūrą, kad taika turi remtis teisingumu ir žmogaus teisėmis. Popiežius nurodė, kad pasaulį vargina daugybė ginkluotų konfliktų. Jis suminėjo ypač neramius kraštus — Libaną, Afganistaną, Etiopiją ir Centrinę Ameriką. Jis pabrėžė tarptautinio ir valstybinio terorizmo grėsmę taikai, drauge pasmerkdamas atsilyginimą teroro veiksmais, kurie tik pratęsia "smurto spiralę".

Terorizmo klausimu popiežius Jonas-Paulius II išryškino du naujus požūrius. Abiem atvejais jis ragino Jungtinių Tautų organizaciją veikti. Pirmiausia Jungtinės Tautos privalančios pasmerkti tuos savo narius, kurie kompromituojasi remdami teroristus.

Kitoje kalbos dalyje popiežius ragino Jungtines Tautas pasmerkti kitą sistemingo terorizmo formą, kurią vykdo visų pirma slaptoji policija, slopindama žmonių laisvę ir pagrindines teises. Nuo šio teroro kenčia milijonai žmonių tik dėl to, kad jie nesutinka su valdančiųjų sluoksnių ideologija. Popiežius pažymėjo, kad šiandien pasaulyje yra daugybė vadinamųjų sąžinės kalinių. Daugelis patiria sąžinės laisvės suvaržymus, ypač tikybos persekiojimą.

Nors popiežius niekur nenurodė, kokiuose kraštuose tokie dalykai vyksta,

tačiau klausytojams buvo aišku, jog popiežius bent iš dalies čia turėjo galvoje padėtį Rytuose.

Kalbėdamas apie Rytų ir Vakarų santykius, jis pasakė, kad Europos suskaldymas į du priešingus blokus esąs nepriimtinas ir reišké viltį, jog Helsinkio susitarimų vykdymas pažadins tarpusavio bendradarbiavimą. Amerikos ir Sov. Sąjungos susitikimas pernai Ženevoje, popiežiaus nuomone, buvo "įdomus žingsnis būtiname dialogo kelyje".

Toks atsargus Reagano ir Gorbačiovo pokalbių vertinimas sulaukė diplomatų pritarimo. Gorbačiovo atėjimas į valdžią galėtų paveikti Vatikano santykius ne tik su Sov. Sąjunga, kur gyvena daug katalikų, ypač Lietuvoje ir Ukrainoje. Tai galėtų prisidėti ir prie kitokių valstybės ir K. Bendrijos santykių kitose Rytų Europos šalyse.

Romos diplomatų nuomone, Gorbačiovas dar negreitai pasijus tvirtai įsistiprinęs valdžioje. Iš ligšiolinių aukštųjų pareigūnų pakeitimų sunku nustatyti, ar jau susidarė pakankamas pagrindas reikšmin-

gesnių reformų politikai. Visas Varšuvos šalių blokas atidžiai stebi šią raidą ir užima laukimo poziciją, kad nepadarytų klaidos.

Kol kas atrodo, kad Gorbačiovu daugiau rūpi ūkio politika, negu ideologija, nuo kurios priklauso religija ir K. Bendrijos — valstybės santykiai. Todėl ideologiją jis paliko seniems išmėgintiems jos prižiūrėtojams. Gorbačiovo siekiai labiausiai ryškės tik po partijos suvažiavimo kitą mėnesį. Praeis dar ne vienas mėnuo ligi suvažiavimo nutarimai bus įgyvendinti. Maždaug tuo pačiu laiku vyks partijos suvažiavimai kitose šalyse: Čekoslovakijoje — kovo mėnesį. Bulgarijoje ir Rytų Vokietijoje — balandyje ir Lenkijoje — birželyje. Iki to laiko ir dar po to bendriji padėtis veikiausiai pasiliks tokia pat neaiški, kaip iki šiol nuo Gorbačiovo atėjimo valdžion. Per šį laikotarpį Vatikano diplomatija nepasiekė jokio reikšmingesnio susitarimo su Rytų šalimis. Dėl to šiemet neįmanoma tikėtis, kad Vatikanui pavyktų išsiderėti kokio nors esminio pagerėjimo Rytų K. Bendrijos gyvenime. Netgi ir kitais metais sunku tikėti

Australijos lietuvių savaitraštis "Tėviškes aidai", leidžiamas ALK federacijos, atšventė savo 30 metų sukaktį. Taip atrodė pirmasis jo numeris

SEMANARIO

MŪSŲ
LIETUVA

"NOSSA LITUANIA"

Metinis prenumerata Brazilijoje Cz\$. 150,00

Prenumerata paprastas paštas užsienį: 35 Dol.

Prenumerata oro paštu Šiaurės Amerikoje 60 Dol.

GARBĖS PRENUMERATORIUS Cz\$. 250,00

Užsąjautos, Sveikdinimai ir Skelbimai (Anūncijos) mokami už skilties (Coluna) centimetrai Cz\$. 10,00.

Už skelbimų kalbą ir turinį, Redakcija neatsako.

Straipsnius ir Korespondenciją Redakcija taisy bei tvarko savo nuožiūra.

Pavardę pasirašyti straipsniai nebūtina išreikšti Redakcijos bei leidėjo nuomonę.

Čekius, Perlasidas ir administracinius laiškus rašyti FRANCESCO GAVENAS ir PETRAS RUKŠYS verčia.

Rua Jazatandiba, 28 Parque da Mooca - CEP 03124

São Paulo - Brasil

Diretor Responsável: VYTAUTAS BACEVIČIUS

Administrador: PETRAS RUKŠYS

Redige Equipe Editorial - Fone: 273-8336

Atskiro numerio kaina Cz\$. 2,50

J. P. Amerika oro paštu: 45 Dol.

I tolimus kraštus: 75 Dol.

Vieno Numerio GARBĖS LEIDĖJAS Cz\$. 200,00

I tolimus kraštus (Coluna) centimetrai Cz\$. 10,00.

Eašiniai gražinami tik autozini paštu.

LIETUVOS KATALIKŲ BAŽNYČIOS,
KRONIKOS SVARBA

Lietuvių Katalikų Bažnyčios Kroniką, išverstą į įvairias kalbas, leidžia "Lietuvos Kronikos Sąjunga", Čikagoje, ir ją siunčia į 138 valstybes: universitetų ir kolegijų bibliotekoms, vyskupams, vienuolynams, spaudai ir TV stotims, žinių agentūroms, politikams, didžiosioms tarptautinėms organizacijoms.

Šiuo metu Lietuvos Kronikos Sąjunga baigia paruošti spausdinimui LKB Kronikos anglų ir ispanų kalbomis šeštuosius tomus; po to eis prancūzų kalba I tomas ir netrukus VI tomas, o dar rudenį lietuvių kalba VIII tomas. Po šio, eis anglų, ispanų ir prancūzų kalbomis septintieji tomai.

Čia – kard. Joseph Bernardin, Čikagos arkivyskupo, įvadas šeštajam LKB Kronikos tomui anglų kalba. (Red.).

Lietuviai, būdami paskutiniai priėmę krikščionybę europiečiai, atkakliai gynė Vakarų apeigų katalikiškas tradicijas, nežiūrindami ilgą laiką persekiojimų. Per devynioliktąjį šimtmetį jie buvo carų politikos aukos, nes carai siekė paversti juos paklusniais Rusijos valdiniais, sunaikindami lietuvių kalbą ir religines tradicijas.

Ar ne ironija, šiuometinė Sovietų politika yra visiškai panaši. Čia religija lai-

PRANEŠIMAS IŠ EUROPOS

tokio pagerėjimo K. Bendrijos ir valstybės santykiuose, jeigu dėl kitų reformų vis dar nebus galima pajudinti ideologijos.

Tokios perspektyvos akivaizdoje po piežius diplomatams pasakytoje kalboje reikalavo didesnės pažangos žmogaus teisių ir religijos laisvės srityje. Jam, kaip lenkui, labai rūpi Rytų katalikų nesibai giantys vargai. Todėl, nors ir nelieka nieko kito kaip laukti, popiežius naujų metų pradžioje dar kartą pabrėžė būtiną žmoniškumo reiką.

Lmb.

koma betiksle, naudodami prievartą ir grasinimus bei versdami tikinčiuosius atsisakyti savo religijos praktikavimo.

Lietuvių Katalikų Bažnyčios Kronika pateikia nuostabiai detalizuotą šios sovietinės politikos įgyvendinimo vaizdą Lietuvoje, kuri yra vienintelė Romos katalikų daugumą sudaranti "respublika" Sovietų Rusijoje. (Kronika su atsargumu tvirtina, kad du trečdaliai iš 3.5 milijonų Lietuvos gyventojų dar yra šiandien praktikuojantys katalikai).

Kronika yra leidžiama pogrindyje puikiai organizuoto drąsių korespondentų ir redaktorių tinklo valstybėje, kurioje net ir primityvios spausdintam žodžiui skleisti priemonės yra visiškoje valdžios kontrolėje, visai neprieinamus Bažnyčiai naudoti. Nežiūrint tokių didelių kliūčių, Kronika išėdavo penkis kart per metus nuo pat jos pasirodymo 1972 m. kovo 19 šv. Juozapo šventės dieną. Kai kas tvirtina, kad tai esąs ilgiausiai išsilakęs periodinis samizdatas Sovietų Rusijoje.

Nenuginčijamai ji yra vienintelis pogrindžio leidinys, skirtas dokumentuoti veik keturių milijonų Romos katalikų priespaudai Sovietų Rusijoje.

Norėdama apsaugoti leidėjų ir korespondentų slaptumą, kad jie nepatektų į darbo stovyklas, vis dėlto Kronika tvirtina, jog korespondentų pateikti vardai, vietų pavadinimai ir įvykių datos yra visiškai patikimos. Todėl visos pastangos Kronikai diskredituoti nuėjo veltui.

Su pasišventimu perrašoma nelegaliomis rašomomis mašinėlėmis, nors ir grėsiant kalėjimo bausmei, padauginant per kalkingą popierių arba perfotografuojant, Kronika slaptai keliauja nuo vieno skaitytojo iki kito, kol pagaliau jų kopijos slaptais keliais išsiunčiamos iš Lietuvos. Tuomet gautosios žinios perduodamos

atgal į Lietuvą per Vatikano, Amerikos Balso ir Laisvosios Europos radijo stotis.

Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika nėra sausas statistikos duomenų, gražių pamokymų ar pikty šmeižtų kartojimas. Tai jaudinantis pasakojimas, kaip pati tiesa tokia tegali būti, apie realius asmenis: vyrus, moteris, vaikus, jaunos ir senus, dvasiškius ir pasauliečius. Per beveik pusę šimtmečio jie herojiškai liudijo Kristų ir gynė Bažnyčią nelygioje kovoje, veik vieni savo pavergtoje tėvynėje.

Todėl suprantama, kodėl Lietuva buvo pavadinta katalikybės avanpostu. Kronika yra desperatiškas šauksmas, norint atkreipti pasaulio dėmesį į Sovietinių komunistų pastangas užgniaušti Katalikų Bažnyčios gyvybę, tos Bažnyčios, kuri tiek daug davė Lietuvos kultūrai ir jos istorijai.

Norėčiau pasveikinti nežinomus Kronikos korespondentus ir leidėjus ir kartu išreikšti padėką jos vertėjams. Aš įvertinu Lietuvos Kronikos Sąjungą, Lietuvių Katalikų Religinę Šalpą ir apskritai lietuvių visuomenę, skelbiant įvairius Kronikos vertimus.

Pagaliau aš rekomenduoju Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką tiems, kurie studijuoja šių laikų katalikybę, kuriems rūpi žmogaus teisės, taip pat ir tiems, kurie nemoka įvertinti religinės ir politinės laisvės.

Kardinolas Juozapas Bernardin,
Chicagos Arkivyskupas

STRAIPSNIS APIE PABALTJO
KRAŠTŲ DIPLOMATINĘ TARNYBĄ
JAV

Plačiai skaitomas amerikiečių dienraštis „Los Angeles Times“ paskelbė išsamų straipsnį apie Pabaltijo kraštų diplomatinę tarnybą Jungtinėse Amerikos Valstijose. Laikraštis atkreipia dėmesį, kad amerikiečių vyriausybei nepripažinus prievartinio trijų Pabaltijo kraštų įjungimo į Sovietų Sąjungą, Amerikoje pilnomis teisėmis tebeveikia Lietuvos, Latvijos ir Estijos diplomatiniai ir konsuliniai atstovai, trumpai supažindinamas su jų veikla Los Angeles, Vašingtone ir kitur.

LIETUVIŠKOS SPAUDOS RĖMĖJAI
YRA SAVOS TAUTOS GYNĖJAI

FÁBRICA DE GUARDA - CHUVAS

Guarda Chuvos de todos os tipos, para homens, senhoras e crianças.

Mini-sombrinhas, tipo Italiano e Alemão.

Vicente Vitor Banys Ltda.

Rua Coe ho Barradas, 104 - V. Prudente - Fone: 274-0677

Res.: 274-4886

CIRURGIÕES DENTISTAS

Dr. Jonas Niciporciukas

Dr. Paulo R. Niciporciukas

Rua Cap. Pacheco Chaves, 1206 - 10 and.

V. Prudente - Fone: 273-6696

AMERIKIEČIO KNYGOJE APIE LIETUVĄ

Charles Moser redaguotas leidinys "Combat on Communist Territory"

1985 m. JAV-se išėjo Charles Moser suredaguota knyga "Combat on Communist Territory". Šioje knygoje aprašomas pasipriešinimas, kuris vyksta komunistų valdomuose kraštuose. Nikaragvoje, Angoloje, Afganistane, Kambodijoje ir Etiopijoje šis pasipriešinimas esąs ginkluotas. Charles Moser paskyrė vieną šios knygos skyrių Lietuvai ir Ukrainai, norėdamas pagerbti tų kraštų partizanus, kurie, nežiūrint sunkių sąlygų, be jokios Vakarų pagalbos, ilgai kovojo prieš sovietų okupantus.

Įžangą šiai knygai parašė senatorius Malcolm Wallop. Jis rašo: "Amerikiečiai neturėtų būti šiai kovai abejingi, nes pilnai tuose kraštuose įsigalėję ir panaudoję jų išteklius sovietai su didesnėmis jėgomis galės atsiskirti prieš amerikiečius".

Straipsnį apie Lietuvą ir Ukrainą parašė Frederic N. Smith. Trumpai aprašęs Baltijos kraštų istoriją, F. Smith priėjo prie jų nelaimių priežasties – 1939 m. rugsėjo mėn. pasirašytosios tarp Vokietijos ir Sov. Sąjungos sutarties. Jis rašo: "Pagal tą sutartį visos trys Baltijos valstybės buvo priverstos užleisti tikras sritis sovietų kariuomenės bazėm ir įgulum. Pradžioje sovietų daliniai elgėsi atsargiai, ypač jiems nesėkmingo žiemos karo metu prieš suomius nuo 1939 m. lapkričio mėn. ligi 1940 m. kovo mėn. 1940 m. gegužės mėn. Sov. Sąjunga okupavo šias tris valstybes ir tų pačių metų rugpiūčio mėn. jas formaliai prisijungė. Kad sovietų valdžia tuose kraštuose geriau įsitvirtintų, NKVD pradėjo persekiojimus ir daryti sąrašus žmonių deportacijoms. 1941 m. birželio mėn. NKVD jau buvo pasiruošusi išvežti tuos žmones į Gulago stovyklas. Birželio 13 d. apie 10.000 estų, apie 14.000 latvių ir tiek pat lietuvių buvo suimta ir išvežta. Tik tai birželio 22 d. vokiečių invazija sutrukdė antrą panašų trėmimą".

Pagal Lietuvos Raudonojo kryžiaus statistiką 1941 m. birželio mėn. buvo išvežta iš Lietuvos 34.260 asmenų. Kiek išstremtųjų tarpe buvo lietuvių, sunku

nustatyti, nes lietuvių, žydų ir lenkų statistikos skiriasi.

1944 m. bolševikams artėjant prie Lietuvos, vokiečiai ten bandė praveisti mobilizaciją, tačiau, lietuviškam pagrindui pasipriešinus, ji nepavyko. Šis pagrindis pasiliko veikti sovietams vėl okupavus Lietuvą. Dalis lietuvių pasitraukė į vakarus. F. Smith rašo: "Visi tie lietuviai, kurie priešinosi sovietams, naiviai galvojo, kad JAV ir Vakarai supras padėti ir pagelbės. 1945 m. liepos 10 d. VLIKas kreipėsi į Vakarų demokratijas ir pasaulio sąžinę. Šis kreipimasis ne tik pasiekė vakarus, bet ir Viskonsino, valstijos kongresmano Alvin O'Konski dėka buvo įrašytas į kongreso metraščių (Congressional Record). 1946 m. pradžioje partizanų veikla Vakarams tikrai buvo gerai žinoma".

"Atrodo, kad aktyvių kovotojų LLA (Lietuvos laisvės armija) eilėse 1944 m. buvo apie 30.000. Prie to dar reikėtų priskaityti vyrus, moteris ir vaikus, kurie laikinai prisijungdavo prie partizanų dalinių specifinėms operacijoms atlikti ir po to vėl tęsdavo savo kasdienišką darbą. Apie kovos intensyvumą galima spręsti iš Lietuvos komunistų partijos paskelbto fakto, kad jos nuostoliai tarp 1944 ir 1952 m. buvo 20.000 žmonių. Pagal LK partijos apskaičiavimus, LLA prarado tiek pat žmonių, nors nekomunistiniai šaltiniai tvirtina, kad partizanai nustojo 30.000 žmonių. K.V. Tauras sako, kad lietuviai kasmet kulminacinėse kovose nustodavo apie 5.500 žmonių, todėl nenuostabu, kad LLA negalėjo tokiu intensyvumu ilgai kovoti. Nuostabu, kad LLA galėjo išsilaikyti be jokios išorinės pagalbos 8-9 metus prieš žymiai stipresnį priešą".

1949 m. sovietai Lietuvoje turėjo aštuonias Raud. armijos divizijas, aviaciją ir apie 30-40.000 NKVD kariuomenės. 1950 m. liko tik apie 4.000 LLA kovotojų. 1955 ir 1956 m. sovietai pasiūlė partizanams amnestiją. F. Smith rašo: "Kovų metu turėta ryšių su Vakaramis. Turbūt didžiausias nusivylimas lietuviams katalikams buvo faktas, kad popiežius Pijus XII tiesiogiai neatsakė į 1948 m. jų rašytą laišką. Vatikano radijas tik sustiprino transliacijas į Lietuvą. Lietuviai tikrai turėjo jausti, kad jų tikėjimas buvo skaudžiai išbandytas. Vakarų agentai buvo pasiekę Lietuvą 1945 ir 1946 m., tačiau jie nedavė ir netgi jokios

paramos nepažadėjo. Jie norėjo gauti tik informaciją. Rizikuodami gyvybe LLA atstovai 1948 m. buvo pasiekę Vakarus, tačiau misija buvo nesėkminga".

Pagal lenkų istoriką Pobog-Malinowski, Baltijos respublikos ir buv. Lenkijos respublikos rytinė dalis buvo vakariečių nurašyta sovietams dar prieš prasidedant vokiečių-sovietų karui. Teherano ir Jaltos nutarimai ne tik partizanams, bet ir Londone esančiai egzilinei lenkų vyriausybei ilgai nebuvo žinomi. Buvo žinoma tik Atlanto charta, pagal kurią pavergtiems kraštams buvo žadama laisvė. J.B.

"Tėviškės Žiburiai"

REMKIME L.K.B. KRONIKĄ

Mieli Broliai, Seserys Lietuviai

Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika yra žymiausias įvykis šių laikų lietuvių tautos gyvenime. Tai kenčiančios ir kovojančios tautos kelias – jos kančių istorija.

L.K.B. Kronikos redaktorė pilnai išryškėja, kai ji paskleidžiama laukuose kraštuose įvairiomis kalbomis, išskleidama lietuvių tautos heroizmą, jos drąsą ir ryžtą kovoti už religinius bei tautinius idealus. Pateikdama konkrečius tikėjimo persekiojimo faktus, ji parodo tikrąjį komunistų veidą.

Ši L.K.B. Kronikos paskelbimą laukuose kraštuose atlieka dvi mūsų organizacijos: Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa, New Yorke, vadovaujama kun. K. Pugevičiaus ir Lietuvos Kronikos Sąjunga, Čikagoje, vadovaujama kun. K. Kuzminsko. Abi organizacijos turi savo specifinius tikslus ir dirba savarankiškai, viena kitą papildydamos. Religinė Šalpa gautą Kronikos laidą tuoj pat išverčia į anglų kalbą ir, kaip šviežią informaciją, atskiru sąsiuviniu išsiuntinėja spaudai, vyskupam senatoriams, tarptautinėms organizacijoms ir k.

PASIKEITIMAI TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖSE

Tautos Fondo Atstovybė Clevelande, Ohio, persitvarkė ir pasiskirstė pareigomis: pirmininkas Vytautas Stuogis, vicepirmininkas Romas Bridžius, sekretorė Ant. Puškorūtė, išdininkas / TF įgaliotinis Henrikas Idzelis; nariai: Vytautas Januškis, Linas Jokūbaitis ir Vilis Nykštas.

Pasikeitė ir Tautos Fondo Atstovybės Detroite, Mich. sąstatas: pirmininkė – Eugenija Bulotienė, vicepirmininkas Mykolas Abarius, sekretorius - Vincas Tamošiūnas, sekretorė Lidija Mingelienė, išdininkas Vladas Staškus, kartotekos vedėja Danutė Petronienė; nariai: Povilas Čečkus ir Algirdas Vaitiekaitis. (ELTA)

RESTORANAS

VIKTORAS LUKAVIČIUS
 Savininkas
 Lietuviški ir europietiški valgiai
MALONUS PATARNAVIMAS
 Rua Espirito Santo, 118 - Tel. 441.6846
 SÃO CAETANO DO SUL

Dra. HELGA HERING

MÉDICA – GYDYTOJA
 HOMENS SENHORAS CRIANÇAS
 Rua Quartim Barbosa, 6 – B. do Limão
 Fone: 265-7590
 De 2a a 6a. das 8 às 12 hs. e das 14 às 18 hs.
 KALBAMA LIETUVIŠKAI

A. Markelis

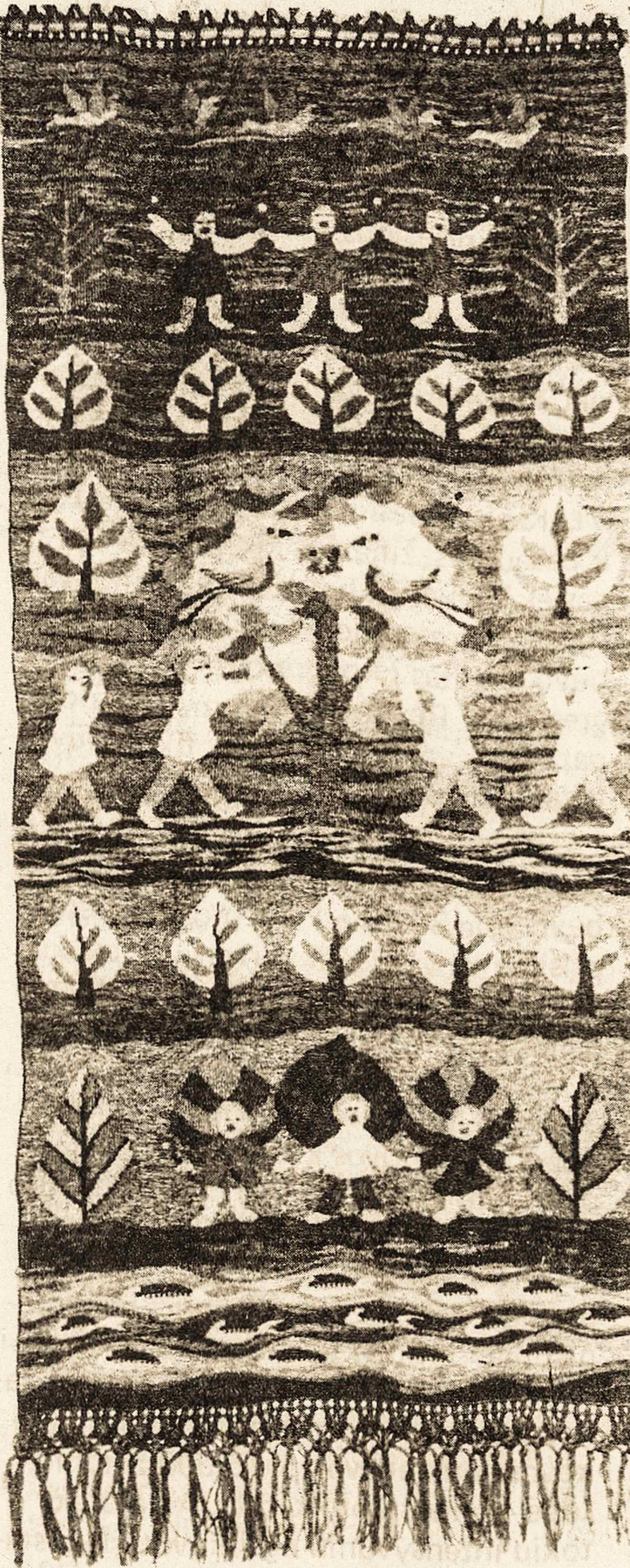
LIETUVIŲ DAILĖS
MUZIEJUS CHICAGOJE

Nuo pat įsikūrimo pradžios šiame kontinente buvo daug kalbėta ir rašyta apie lietuvių dailės muziejaus reikalingumą išėivijoje, dar daugiau svajota ir diskutuota salonine tematika, kuri nublunka išsiskirsčius, likdama ir toliau svajone be realaus pagrindo kada nors įsikūnyti ir švystelėti architektūrine muziejaus linija. Lyginant su kitais išėivijoje projektais, kaip lietuvių milijoninis fondas, kuris įsikūrė gana anksti, lietuvių dailės muziejaus idėjos įgyvendinimas kiek pavėluotas. Dabar Lietuvių Fondas yra nebeužginčijama institucija, prisidedanti prie lietuvių ir kultūrinių vertybių išlaikymo. Lituanistikos katedra neseniai, bet giliai įleidusi šaknis mūsų visuomenėje. Ateina eilė Lietuvių dailės muziejų, kuris tik pradeda savo pirmuosius žingsnius. Iki šiol mes turėjome keliolika dailės vienetų, laiko bėgyje švystelėjusių ir dar tebešvytinčių. Organizuojant dailės muziejų, prieita išvada, kad nė vienas dailės vienetas skyriumi nėra pajėgus įkurti muziejaus, bet keli susijungę drauge galės įgyvendinti naują projektą, kuriam laikas pribrendo gimti. Neseniai Čiurlionio galerija, Lietuvių tautodailės ir dailiojo meno institutai susijungė, sudarydami Lietuvių dailės muziejų. Šia proga bent trumpai apibūdinsime tas tris dailės institucijas.

Čiurlionio galerija, įsikūrusi 1957 m. Jaunimo centre, Chicagoje, surengusi 200 su viršum dailės parodų, turinti apie 300 įvairių meno darbų, per 28 metus buvo lietuvių dailės centras. Tiesa, gal iki šiol ji nebuvo plačiai atvėrusi vartų nelietuviams žiūrovams, bet visada buvo atvertos durys dailę mylinčiai mūsų publikai. Čia rado vietos ne tik tradiciniai realistinė mūsų dailininkų kūryba, bet modernūs, impresionistiniai, ekspresionistiniai, surrealistiniai darbai. Be Čiurlionio galerijos mūsų dailės gyvenimas būtų buvęs siauresnis, niūresnis ir tamsesnis.

Dailininkų Antano ir Anastazijos Tamošaičių Kanadoje įkurtas 1957 m. Lietuvių tautodailės institutas turi Chicagoje savo skyrių, kuriam vadovauja Aldona Veselkienė. Tai vienintelė lietuvių tautodailės institucija išėivijoje, išauginusi eilę naujų gabių tautodailės darbuotojų, audėjų, mezgėjų ir tautinių drabužių projektuotojų.

Lietuvių dailiojo meno institutas, įsiregistravęs 1983 m. Illinois valstijoje kaip pelno nesiekianti institucija, 1980 m. vadinosi Lietuvių Fondo meno puoselėtojų komisija, įsigijusi apie 800 dail. Prano Domšaičio dailės darbų. Institutas savo statutu tamprai susirišęs su Lietu-

A VAITONIENĖ KILIMAS

vių fondu, bet savo veikloje nepriklausomas nuo jo. Be dail. Domšaičio kūrinių, jis turi itin svarbią dail. M. Dobužinskio 40 "Senosios Lietuvos" ciklo piešinių ir dail. V. Petravičiaus lietuviškos tematikos grafikos darbų. Taip pat institutas yra išleidęs anglų kalba antrąją laidą Pr. Domšaičio monografijos.

Muziejus kuriamas ne prabangos, bet reikalo verčiamas — sutelkti vienon vieton dailės turtus, kurie nesaugojami gali žūti, ką istorija daugelį kartų yra patvirtinusi. Skaudu visiems, bet skaudžiausia tautinėms mažumoms, kurių visa egzistencija kabo ant kultūrinės bedugnės briaunos. Muziejus reikalingas ne tik ateičiai, bet ir šiandien, daugeliui mūsų dailės veteranų iškeliaujančių, Algimanto Mackaus žodžiais tariant — "su visam".

Kiti ieško prieglaudos savo kūriniams pavergtame krašte. Dėl to mes negalime jų kaltinti: jie tikisi surasią geresnę užovėją savo kūrybai ten kaip svetimijoje žemėje tarp svetimų žmonių, nesuprantančių egzilo kalbos. Dar nėra labai vėlu pasirūpinti kūrinių apsauga Amerikoje, nors kiekviena pavėluota diena nėra mums į naudą. Išstatytas po dangaus skliautais meno kūrinys skirtas mirčiai: jis gimsta ir miršta kaip ir žmogus, o ne daiktas, jis yra gyvybė. Todėl negalime leisti dailės kūriniui mirti, kaip seniems automobiliams kapinyne. Dailės kūrinys yra mūsų nemirtingumo dalis. Muziejus nėra skirtas kūrinių mirčiai, bet jų prisikėlimui. Istorija neminės mūsų dėl to, ką valgėme ir gėrėme, kokiais automobiliais važinėjome, kokias rezidencijas buvome pasistatę ir kiek bankuose buvome palikę pinigų vaikams ir valstybei. Ji prisimins mus kaip žmones, atsidavusius lietuviškai kultūrai, ją rėmusius ir palikusius ženklą, "kad žmonėmis buvę".

Daugelis prisimenama kaip Chicagoje išaugo "Folgers" kavos reklama. "Chicago needs a mountain", taip prasidėjo skelbimai. Šūkis, "Chicagai reikia kalnų" tinka ir Lietuvių dailės muziejaus augimui. Reikalingas kalnas, ant kurio išaugtų mūsų muziejus. Jis gali stovėti ir lygumoje, bet reikia mums kalno — dvasinio nusiteikimo aukštesniam tikslui, reikia kalno mūsų minčių pakilimui, kad išaugtų Lietuvių dailės muziejus.

Senajai dailininkų kartai toji muziejaus svajonė gali atrodyti kaip nuo realaus gyvenimo atitrūkusio iliuzija. Jų svajones įgyvendins jaunieji, net nebūtinai dailininkai, bet gabūs organizatoriai, pažįstą vietinės sąlygas, juntą gyvenimo pulsą naujame kontinente, kuris dabar yra jų tėvynė. Reikia prisiminti, kad nieko nėra gyvenime nepakeičiamo. Naujoji karta natūraliai pakeičia senąją. Taip kultūrinio gyvenimo šrovė perkelia pažangą iš vienu rankų į kitas.

Lietuvių dailės muziejui reikia visuomeninės paramos. Muziejaus įgyvendinimo idėja rusena mūsų kultūrininkų tarpe, bet muziejui reikia, kad visi taptume kultūrininkais, ypač tie, kurie, primiršę lietuviškas kultūrinės vertybes, pasirinko materialines ir kurie, šiuo metu atsisakę jų dalies, vėl grįžtų į kultūrinių vertybių lauką. Muziejui reikia narių, rėmėjų ir mecenatų, kurių pagalba dėka augtų muziejaus sienos, pirmiausia — pati muziejaus idėja, nuo kur ir prasideda pamatai.

ADVOCACIA E IMÓVEIS

EDSON DEOMKINAS

Direito CIVIL - Dir. CRIMINAL

Direito TRABALISTA

FONE: 449-4379

COMPRAS - VENDAS -

ADMINISTRAÇÃO DE BENS

Av. Novo Horizonte, 213 - Conj., 2

Vila Sacadura Cabral - S. André

LIETUVA IR JOS KARDINOLAI

H.R. Gulbinowicz — kardinolas iš Buivydžių ir Šukiškių

BRONIUS KVIKLYS

Kardinolai yra labai svarbūs R. Katalikų Bendrijos dignitoriai ir todėl visos tautos nori turėti bent vieną kardinolą. Lietuva, rodosi, nebuvo iš tų laimingųjų ir kardinolų gausa pasigirti negali. Istorinės Lietuvos laikais tebuvo žinomas vienas Vilniaus vyskupas — Jurgis Radvilas (1556 — 1600), turėjęs šį titulą, suteiktą 1583 m. Buvo gimęs Lukiškėse, taigi Vilniaus, mirė Romoje. Tai beveik "viskas". Bet mūsų laikais spėjiojama, kad kardinolo titulai buvo duoti arkiv. Teofilui Matulioniui ir dabartiniam Vilniaus vyskupui (okupacinės valdžios nušalintam) Julijonui Steponavičiui. Jiedu buvo ir tebėra kai kieno minimi kaip kardinolai "in pectore". Vadinasi, jeigu buvo nominuoti, tai nominacijos paslaptis tėra popiežių "širdyje" viešai neskelbtini gal dėl kurių nors politinių priežasčių. Bet latvių kardinolas Vaivods buvo viešai paskelbtas ir tebėra gyvas, netgi nesuimtas. Taigi lietuvių džiaugsmas dėl "galimų kardinolų in pectore" negali būti tikras, nes tai yra maždaug tas pats, kaip pagal liaudies patarlę, "briedis miške".

O vis dėlto Lietuvos žemėje gali gimti ir augti kardinolai. Štai 1985 m. balandžio mėn. pabaigoje Šv. Tėvas Jonas Paulius II kardinolu pakėlė Henriką — Romaną Gulbinovičių ir paskelbė viešai, drauge su kitais 27 naujaisiais kardinolais.

Turime prieš akis Vatikano metraštį — "Anuario Pontificio". Iš jo sužinome, kad naujasis kardinolas Henryk Roman Gulbinowicz yra gimęs 1928-X.17 "In Szykiszki, dioc. di Vilna", vadinasi Šukiškių kaime, Vilniaus vyskupijoje. O Šukiškės priklauso Buivydžių parapijai. Taigi prie jos ir kiek sustokime.

Buivydžiai yra įsikūrę kairiajame Neris krante, Vilniaus apskrityje, apie 35 km į rytus nuo mūsų sostinės. Dabar ši šventovė yra netoli sovietinių Lietuvos ir Gudijos respublikų ribos. Buivydžių dvaras bei palivarkas žinomas nuo XVII š. vidurio.

Buivydžiai su aplinkybėmis nuo amžių buvo lietuviški. Tačiau amžių slinktyje didelė gyventojų dalis aplenkė ar

sulenkėjo. Lietuvių kalba XIX-XX š. sąvartoje dar buvo gyva, deja, daugiau kaip mokslininkų tyrinėjimo objektas. 1900 m. ją tyrinėjo ir tekstus užrašinėjo prancūzų mokslininkas Robertas Gauthiot (1876-1916).

Ar Henriko Gulbinovičiaus tėvai dar mokėjo lietuviškai, mums nėra žinoma. Jų šeimos kalba buvo lenkų. Vis dėlto Henrikas lietuviškai mokėsi pradžios mokykloje ir trumpą laiką lankė Vytauto Didžiojo gimnaziją Vilniuje. (Iš jos buvo perkeltas į lenkišką jėzuitų gimnaziją).

1946 m. Henriko tėvai repatriavo į Lenkiją. Ten Henrikas baigė gimnaziją ir Balstogėje asteigtą Vilniaus kunigų seminariją, kurioje, kaip dalykas dėstoma ir lietuvių kalba. Tapęs kunigu sielovados darbą dirbo Sokolkos dekanato parapijose. Po to trejetą metų studijas gilino Liublino katalikų universitete, kurį 1957 m. baigė moralinės teologijos daktaro laipsniu. Dėstė tikyba Balstogės mokyklose. 1963 m. perkeltas į Olštyno vyskupijos kunigų seminariją profesoriauti, ėjo prefekto ir vicerektoriaus pareigas.

1970 II-8 H.R. Gulbinowicz konsekruotas vyskupu ir paskirtas Vilniaus arkivyskupijos pietinės (lenkiškosios) dalies apaštališkuoju administratorium. 1976 m. pakeltas Vroclavo arkivyskupu.

Kardinolas Gulbinowicz, greičiausiai būdamas lietuviškos kilmės, yra išaugęs lenkiškoje kultūroje. Turimomis žiniomis, lietuviams nebuvo svetimas. Kun. V. Rimšelis, MIC, ilgesnį laiką gyvenęs ir vėliau daug kartų buvęs Romoje, mums teigia, kad H. Gulbinowicz nevengęs kontaktų su lietuviais.

Neužmirštami jo labai glaudūs ryšiai su Lenkijos lietuviais. 1984.II.25 arkiv. Gulbinowicz suruošė jo valdomoje Vroclavo katedroje labai iškilmingą Šv. Kazimiero 500 metų mirties sukakties minėjimą. Mišias jis celebravo su lietuviais kunigais Alfonsu Jurkevičiumi ir Alfredu Rukšta (kun. A. Jurkevičių padarė kanau-ninku). Tada H. Gulbinowicz pasakė lenkų ir lietuvių kalbomis gražų pamokslą. Gausiai perpildytoje katedroje buvo ir apie 200 Lenkijos lietuvių. Jiems arkivyskupas skyrė specialų dėmesį. Pasibaigus Mišiomis, jis pakvietė lietuvius ateiti prie didžiojo altoriaus, kartu su jais nufotografavo ir paklausė, ar Lietuvos vai-

kai moka savo tautinę giesmę "Lietuva, tėvyne mūsų". Mokėjo, sugiedojo... Buvę ir daugiau draugiškų ryšių.

"T.Ž."

ALEKSANDRO PASAKOJIMAI

„The Wall Street Journal“ išspausdino savo Vienos korespondento aprašymą apie vieno sovietų kario pabėgimą iš Lenkijos.

Raudonosios armijos kareivio Aleksandro odisėja prasidėjo beveik prieš trejetą metų, kai jis, aštuoniolikos metų jaunuolis, dar buvo sovietų okupacinėje kariuomenėje Lenkijoje, netoli Wroclawo miesto, naujoku. Girtuoklis rusas leitenantas įsakydavo jam dantų šepetuku valyti dvokiančią kuopos išvietę. Ir vieną kartą Aleksandras pasiuntė savo viršininką po velnių.

Nelaimėi, ižeistasis karininkas buvo pakankamai blaivus pasiūsti jaunuolį sunkiems darbams į baudžiamąją brigadą, kur žiaurūs puskarininkiai jį mušė, spardė ir mokė, kaip „gerbti karininkus“.

Po mėnesio Aleksandras atsidūrė ligoninėje, iš kurios jis pabėgo.

Atsidūręs Vienoje, jaunuolis papasakojo, kaip lenkai patriotai, Solidarumo nariai, jį pabėgusį globojo, saugojo, net lenkiškais dokumentais aprūpino ir į Austriją padėjo išvykti.

Įdomu, Aleksandro pasakojimu, kad sovietų kariams Lenkijoje ne tik uždrausta susitikti ir bendrauti su vietiniais žmonėmis, bet stengiamasi įdiegti neapykantą lenkams, nuvertinti viską, kas jiems brangu ir kuo jie didžiuojasi.

KULTŪRINIS KAZIMIERINIS FONDAS

Įrašykime savo mirusiųosius namiškius, organizacijų veikėjus, asmenis, kurių prisiminimą norime ilgiau palaikyti, į KULTŪRINĮ KAZIMIERINĮ FONDĄ. Tokiu būdu jie, ir po mirties, tęs savo kultūrinę ir labdaringą veiklą. Lapkričio mėnesį už juos bus atlaikytos tam skirtos Mišios.

KULTŪRINIS KAZIMIERINIS FONDAS turi tikslą finansiniais paraminti lietuvišką kultūrinį veikimą, ypač spaudą, lituanistines mokyklas ir, bendrai, jaunimo veiklą.

Fondo kapitalas lieka nejudomas — numatytiems tikslams naudojamos tik palūkanos.

Dabar Fondo administravimas yra šv. Kazimiero parapijos atsakomybėje.

DU KLAUSIMAI LAIKRAŠČIO SKAITYTOJUI:

1. AR ATNAUJINOTE MŪSŲ PRENUMERATĄ ?
2. AR NETURITE GIMINIŲ — DRAUGŲ, KURIEMS GALĖTUMĖTE UŽSAKYTI M. L. ?

A. SLIESORAITIS — G. BAČELIS

AUTO POSTO

N. S. DAS GRAČAS LTDA

Rua Chavantes, 211
Pari — Tel. 93-6294

Stasys Vancevičius

SAVANORIO, KARO VALDININKO, JONO SILICKO BIOGRAFIJA

Savanoris, Karo Valdininkas, Jonas Silickas, kuris šių metų Balandžio mėnesio dešimtą dieną, laimingai sulaukęs 90 metų amžiaus, man suteikė papildomų davinių iš savo gyvenimo, kurį čia trumpintai patiekiu "Mūsų Lietuvos" skaitytojams.

Šiuo metu savanoris, dar iš Nepriklausomos Lietuvos laikų, su visa savo šeima, gyvena São Paulo lietuvių kolonijoje, Vila Zelinos rajone, Rua Professor Gustavo P. de Andrade nr. 491 nuosavuose namuose.

Jonas Silickas mūsų kolonijoje yra gerai žinomas ir pažįstamas, sulaukęs tokių laimingų 90 metų amžiaus. Tokio gražaus metų amžiaus sulaukęs nevienas tik gali pavydėti.

Įžangos vietoje

Savanorio Jono Silicko biografiją reikia suskirstyti į keturias dalis, būtent: Jo gimimo data ir šeimos sukūrimas, Didžiojo Pasaulinio karo laikotarpis ir gyvenimo aplinkybės tuo karo metu, jo tarnyba Nepriklausomos Lietuvos laikotarpyje ir tolimesnis gyvenimas jau čia, Brazilijoje.

Gimimo data ir jo šeimos sudatymas

Jonas Silickas gimė 1896 metais balandžio mėnesio 10 dieną, Karženovkos kaime, Ragavos valsčiuje, Panevėžio apskrityje. Jo tėvas Vincas Silickas tarnavo Meštavičiaus Pajuostės dvare, kaip dvaro užveizda.

Vieną saulėto sekmadienio rytą, Jonas Silickas prisimena, jis, lydimas didelio, geltonais plaukais šunies, vadinamo "pudel" ėjo pasivaikšioti kvepiančia aleja, kada pamatė keletą vyrų gaivinanti prigerusį upėje žmogų. Baimės apimtas pabėgo į namus ir papasakojo tėvams apie įvykį. Nuo to laiko jam buvo uždrausta vienam vaikščioti ta pasakiška aleja. Jo atmintyje mažai kas užsiliko iš tų 5 metų Pajuostės dvaro. Dėl nežinomos jam priežasties tėvas pasiliuosavęs iš savo pareigų ir persikėlė į Joniškėlio apylinkę, kur gavo miško sargo vietą. Kaip atlyginimą turėjo teisę naudotis 40 ha žemės plotu su visais trobesiais ir dar dide-

SAVANORIS, KARO VALDININKAS,
JONAS SILICKAS

Sėdi viduryje su kariška uniforma su savo "štabo" pavaldiniais.

liu plotu pievos ganykloms.

Čia pasikeitė Jono Silicko gyvenimo aplinkybės. Jis susipažino su lietuvių kaimynų vaikais ir pramoko lietuviškai. Anksčiau Jono Silicko kalba buvo lenkiška. Paaugęs šiek tiek jis padėdavo tėvams prie ūkių darbų. Jo motina buvo bajorų kilmės. Iš jos jis pramoko rusiškai rašyti ir kalbėti.

Tėvai jau buvo numatę Joną leisti į mokyklą, bet 1905 m. įvyko rusų-japonų karas. Tėvas buvo mobilizuotas ir išvežtas į Mandžiuriją, tad Jonas turėjo būti prie motinos ir negalėjo lankyti mokyklos.

Grįžus tėvui iš karo Jonas turėjo 12 metų, išlaikė kvėtimus ir buvo priimtas į Pašaloto valdišką pradinę mokyklą.

Namie jam buvo neramu ir jis norėjo toliau mokytis. Panevėžio gimnazija buvo toli ir brangi. Vienintelė išeitis buvo stoti į Joniškėlio Žemės Ūkio Mokyklą.

Šioje vietoje, kiek sustojęs noriu priminti Jono Silicko sukurtą šeimą. Jis vedė Juliją Bickonaite, gimusią 1890 metais, gegužės 5 dieną. Savo šeimoje juodu užaugino sūnų Joną Gediminą, gimusį 1921 metais, rugsėjo 7 dieną ir dukterį,

Danutę Mariją-Nani, gimusią 1024 metais balandžio 17 dieną.

Šiuo metu abudu užauginti vaikai gyvena kartu su Jonu Vila Zelinos rajone. Čia reikia priminti, kad ir jo žmona Julija, kuri yra už jį beveik keturiais metais vyresnė, gyvena kartu su visa šeima.

Baigęs 1915 metais Joniškėlio Žemės Ūkio Mokyklą, papildymui žinių lankė pienininkystės kursą grafo Zubovo Ginkūnų dvare Šiauliuose.

Prasidėjus pirmajam pasauliniam karui kursai buvo uždaryti ir vokiečių karo jėgos atėjo prie Šiaulių. Jonui Silickui teko bėgti 60 kilometrų nuo Joniškėlio. Po vieno mėnesio vokiečiai užėmė Panevėžį ir jam teko pasitraukti į Daugpilį.

Didžiojo karo metu jam teko labai daug vargo pakelti ir buvo blaškomas iš vienos vietos į kitą, kol pagaliau atsirado proga grįžti į Tėvynę Lietuvą.

Vieną dieną atvyko Lietuvos valdžios atstovas Jonas Variakojis, Savo prakalboje pranešė, kad Lietuvos valdžia daro pastangas, reikalaujant vokiečių valdžios leisti tremtiniams grįžti į Tėvynę. Jonas Silickas nesulaukęs leidimo išvyko į Polocką, kur buvo kitas vokiečių organizuojamas tremtiniams grįžti punktas. Atėjusį pas vokiečių komendantą pasitiko du jauni vyrai ir pasakė, kad tuo tarpu leidžiama grįžti tik tiems, kurie kalba vokiškai. Grįždamas iš komendantūros į miestą, sutiko einantį nuliūdusį žmogų, kuris atrodė esąs lietuvis. Užkalbintas pasakė kad jau tris dienas gyvena su šeima vienoje daržinėje ir kenčia badą. Pasakė, kad jo pavardė Daugėla ir Jonui Silickui teko prisiminti, kad jis buvo jo tėvo vestuvėse, kaip piršlys. Čia buvo jo žmona su dviem dukterim. Kitą dieną jis ėjo į rugių lauką. Sekančią dieną vokiečiai praleido juos per sieną ir patalpino į barakus. Po dviejų savaičių išvežė juos prekinuose vagonuose į Lietuvą. Vežė per Vilnių, Radviliškį ir Panevėžį. Iš Panevėžio parėjo pėsti į namus.

Jonas Silickas grįžęs į namus rado visus gyvus ir sveikus, taip kaip buvo palikęs prieš trejetą metų. Pailsėjęs, po dviejų mėnesių nuvyko į Joniškėlio apskrities valdybą, kur organizavosi lietuviai savanoriai į Joniškėlio mirties batalioną.

(bus daugiau)

DR. PAULO ŠLEPETYS
CIRURGIA PLÁSTICA
ESTÉTICA E REPARADORA
LIPOASPIRAÇÃO

Rua Augusta, 2 709 – Conj. 32
Fone: 881-8077 – Hor. 12–18 h.
KALBAMA LIETUVIŠKAI

CHOPPERÍA
ALEXCHOPP LTDA.

CHOPP – PIZZA – QUEIJOS – FRIOS
RESERVAS PARA FESTAS – MUSICA AO VIVO
Rua SOLON 1062 – Bom Retiro – Tel. 223-2333

AMERIKOS LIETUVIS AMAZONIJOJ

Neseniai grįžau iš kelionės po Amazono upę, kojas įkėlęs į aplinkines džiungles. Tuo ilgų metų svajonė bent iš dalies išsipildė. Kelionė buvo įdomi, pasibaigė laimingai, nors maudžiausi, plaukiojau Amazono upėje. Grįžus – pradėjo kūną išberti raudoni spuogeliai, raginantieji kasytis. Manau, jei nuo uodų įgėlimo, tai būta gerųjų uodų – tų, kurie nenešioja malarijos ar panašių dalykų.

Įspūdžius Amazono upe ruošiuosi parašyti. Ieškau papildomų duomenų. Girdečiau, kažin kur Brazilijoje, tarp indėnų džiunglėse gyvena lietuvis kunigas ar vienuolis, paruošęs žodyną ar gramatiką apie tų indėnų kalbą. Norėčiau gauti tą knygą, ar jos atspaudą, taip pat aprašymus kur to lietuvio misionieriaus gyvenimą, įvairias nuotraukas, kokios srities vietovės indėnai, stebėti, tyrinėti, ar lankėsi Amazono apylinkėse, kokiose vietose jų brėžinį ar žemėlapij. Svarbu lietuvių k. aiškinimai, nes portugališkai temoku vieną žodį "obrigado". Gautą medžiagą, daugiau ar mažiau, pasinaudočiau ruošiamai knygai.

Malonėkite šį laišką, ar šio atspaudą, pasiųsti tam lietuviui misijonieriui. Dėkočiau už jo bendradarbiavimą.

Jei žinoma daugiau lietuvių, keliavusių Amazono upe, džiunglėmis, tas kelionės aprašiusių – norėčiau gauti tokius raštus, jų atspaudus.

Keliaujant gidai – vietiniai, gyvenantieji prie tos didžiulės upės – tardavo Amazonas, ne kitaip. Žemėlapiuose irgi įrašyta Amazonas, nors lietuviu k. raštyje, dažnai, rašoma Amazonė. Malonėkite paaiškinti.

Prie informacinių raštų naudinga nuotraukos, su tinkamais paaiškinimais. Nepamirština duoti lietuvių k. aiškinimus. Kartais gaunu iš Brazilijos lietuvių portugalų kalba laikraščių iškarpy, apibrėžiant, kokius straipsnius vertėtų perskaityti. Deja, tuo negaliu pasinaudoti. Los Angeles, Kalifornijoje, net nežinau lietuvio, mokančio portugališkai.

Algirdas Gustaitis

Alg. Gustaitis
7946 West 4th Street
Los Angeles, Calif. 90048, USA.

"Amazono upė", kaip rašo autorius, lietuviškai vadinama Amazonė, Amazonės upė. (Portu-

gališkas "Amazonas" nėra liet. vyriškos giminės vardas, o daugiskaita moteriškosios giminės "amazona". Gi pati "amazona" – graikų mitologinė moteris, gyvenusi prie Juodosios Jūros. Jos, tos "amazonos" – senovės moterų karingumo simbolis. Vaizduojamos raitos, su jietimis. Kad būtų lengviau kovoti, nusidegindavusios dešiniąją krūtį – iš kur jų vardas: "a mazon – be krūtis). Šios upės vardas (kažin kieno duotas) reikštų "amazonės", "amazonių upė (plg. LE, I-Red)

Vienas iš Amazonijos gyvenančių lietuvių:

Rev. Kazys Bėkšta, SDB
Caixa Postal 437
69.000 MANAUS, AM.
Brasil

BALANDŽIO MĖNESIO GIMTADIENIAI

Sveikiname savo narius kurie švenčia gimtadienį šį mėnesį ir linkime daug sekmes.

- 03/04 – Antanas Stonis
- 04/04 – Jadvyga Jakubaitis
- 06/04 – Elisabeth Bumbles Pinto Jr.
- 09/04 – Marijona Kleiza Misevičius
- 11/04 – Janina Postatni
- 13/04 – Arlete Dilis Silickas
- 14/04 – Monika J. Stasiulionis
- 16/04 – Algirdas Butkevičius
- 20/04 – Alexandre Bumbles
- 20/04 – Irena Saldys Bendžius
- 23/04 – Veronica Bratkauskas
- 25/04 – Katarina Birute Bagdžius
- 27/04 – Walter Postatni
- 28/04 – Antanas Voveriunas
- 28/04 – Helena Matuzonis Mendo

Sąjunga - Aliança
Valdyba

RENGIASI KONFERENCIJAI
ŠVEICARIJOJE

Pasitarimas Vašingtone, kuriame dalyvavo ir lietuvių atstovai

Helsinkio akto peržiūros konferencijos, nors ir nesėkmingos, rengiamos ir toliau. Š.m. balandžio 15 – gegužės 26 d.

d. Šveicarijos sostinėje Berne įvyks Europos saugumo, ir bendradarbiavimo komisijos ekspertų konferencija. Ji aožvelgs Helsinkio akto principų įgyvendinimą į pasirašiusiose valstybėse. Bus paliesti šie klausimai – šeimų sujungimas, santuokos skirtingose valstybėse, turizmas, tarpvalstybinės kelionės tarnybos reikalais.

JAV vyriausybė, ruošdamasi tai konferencijai, sudarė savo delegaciją, kurios pirmininku pakvietė slovakų kilmės veikėją Michael Novak, nariais valstybės departamentų pareigūmus – Rosanne Ridgway, James Montgomery, Michael Hataway. Š.m. kovo 6 d. Vašingtone įvyko pasitarimas, kuriame dalyvavo nevalstybinių organizacijų atstovai. Iš lietuvių dalyvavo M. Samatienė – VLIKo įstigos vedėja, G. Damušytė – Lietuvių informacijos centro vedėja ir LB atstovė, J. Simanis – Amerikos LK federacijos atstovas, dr. D. Krivickas ir J. Vitėnas – VLIKo atstovai.

Lietuvių atstovai pageidavo, kad Berno konferencija būtų prieinama spaudos atstovams, kad būtų apžvelgta į nekaltai kalinamus disidentus Sov. Sąjungoje, ypač JAV piliečius kaip pvz. dr. V. Skudis, pabrėžtas popiežiaus neįsileidimas į Sov. Sąjungos okupuotą Lietuvą ir t.t. Ambasadorius M. Novak, atsakydamas į klausimus, išskėlė "LKB kroniką" kaip vertingą dokumentinį leidinį ir paminėjo, kad Lietuvos katalikų būklė tikrai yra labai sunki – jos veikėjai ne tik kalinami, bet ir terorizuojami fiziniiais užpuolimais.

Konferencijoje, kuri truko nuo 10 v. r iki 1 v.p.p., dalyvavo apie 70 organizacijų atstovų.

AR ŽINOTE, KAD
MŪSŲ LIETUVA
PARDUODAMA

ZELINOS LAIKRASČIŲ KIOSKE,
AV. ZELINA, 831. ?

KULTŪRINIS KAZIMIERINIS FONDAS –
FUNDO CULTURAL CASIMIRIANO

1. Kazimierinių Metų Ruošos komitetas	Cr. 1.000.000
2. N.N. Poeto Venancijaus Ališo atminčiai	Cr. 5.000.000
3. Šv. Kazimiero p-ja T.Jono Bružiko, SJ, atminčiai	Cr. 1.000.000
4. Kun. Dr. J. Prumskis MŪSŲ LIETUVAI	Cr. 2.240.000
5. Jadv. Grigienė (USA) Marytės Bumblienės atminčiai	Cr. 557.000
6. S. Paulo "Palangos" skautai	Cr. 200.000
7. Alg. Baužys a.a. Juozo Baužio atminčiai	Cr. 2.000.000
8. Antanas Gaulia MŪSŲ LIETUVAI	Cr. 1.000.000
9. Vaclovas Kontautas	Cr. 50.000
10. G. Bačelio ir A. Sliesoraičio vardu	Cr. 500.000
11. N. N. a.a. Juozo Karpavičiaus atminimui	Cr. 50.000
12. M. Jakiūnienė a.a. Česlovo Jakiūno atminčiai	Cz. 1.000,00
13. E. Vidmantienė a.a. Alfonso Vidmanto atminčiai	Cz. 50,00

PAGERBKIME SAVO MIRUSIUOSIUS
Į RAŠYDAMI JUOS Į KK FONDA

A. SLIESORAITIS – G. BACELIS

AUTO POSTO
ITAPEMA LTDA.

Est. Velha Rio-SP. Km.84
Jacareí – Tel. 51-4963

MŪSŲ ŽINIOS

KUN. GAVĖNUI "CICCILLO" MEDALIS

São Paulo Kultūrinio Centro "Francisco Matarazzo Sobrinho" iniciatyva bus viešai pagerbti "Cicillo Matarazzo" medaliu pastaraisiais metais kultūrinėj srity daugiau pasireiškę rinktiniai asmenys: São Paulo Literatūros Akademijos pirmininkas Lycurgo de Castro Santos Filho, Francisco Marins, Roberto Maluŝ, Hilton Godoy Campos, Luiz Ernesto Machado Kawall, Olney Cruse, Osvaldo Galotti, Julio Garcia Morejon, dailininkas A. Volpi.

Tarp pagerbtinųjų yra ir vienas mūsų tautietis.

To Kultūrinio Centro vyriausioji taryba, susirinkusi 1985 m. gruodžio 18 d. nusprendė ir kun. Praną Gavėną pagerbti "Cicillo" medaliu. "Šia proga, — pranešdamas sprendimą rašo Centro Cultural pirmininkas, dr. Paulo Nathanael Pereira de Souza, — Tamstą sveikiname ir dar kartą reiškiamo padėką už reikšmingą įnašą į dailiojo meno skatinimą (renovamos o nosso especial reconhecimento pela expressiva contribuição de V.Sa. à promoção de artes)".

Tai dar kitas atsiliepimas į pravestą dailės konkursą SĂO CASIMIRO tema.

Kazimierinių metų sąjūdžio atgarsiai brazilų visuomenėj, matyt, dar nėra visai nutilę. Ir laukia... kito konkurso.

Medalio įteikimas vyks iškilmingoj sesijoj Academia Paulista de Letras auditorijoj (Largo do Arouche, 312), balandžio 17 d., 19 val.

JUBILIEJAUS RUOŠOS SUSIRINKIMAS

Dar pranešame, kad balandžio 4, penktadienį, 20 val. Ramovėje šaukiamas antrasis Jubiliejaus Ruošos Komiteto susirinkimas, kurio tikslas: giliau panagrinti "Jubiliejaus minėjimo planą" ir sudaryti galimai pilnus Centrinio ir Vykdomojo Komiteto kadrus.

Organizacijų pirmininkai yra įsipareigoję ne tik patys dalyvauti, bet ir pakviesti daugiau asmenų, galinčių pasidaryti Komitete Jubiliejaus, kuriam skirta pagyvinti visą lietuvių koloniją. KPG.

Šio "ML" numerio GARBĖS LEIDĖJAS ANELĖ BAUŽIENĖ

vyro Juozo Baužio 11-ty mirties metinių (bal.4 d.) proga.

Širdingai dėkojame mielai ML skaitytojai ir pagarbiai prisimename a.a. Juozą Baužį

Redakcija ir Administracija

VYSK. PAULIAUS BALTAKIO SVEIKINIMAI BENDRUOMENEI

Mielas Pirmininke,

Linksmų Šv. Velykų ir nuoširdus ačiū už parodytą prielankumą lankantis Jūsų gražioje kolonijoje. Sveikinimai gerb. Poniai ir visiems São Paulo Lietuvių Bendruomenės lietuviams-ėms.

Nuoširdžiai Jūsų

Paulius A. Baltakis

Montevideo, 1986-IV.10.

PAJŪRIŲ TAUTIEČIAMS PRANEŠAMA

Kadangi jau gerokas laiko tarpas, kai pajūrių tautiečiai nebeturėjo bendrų lietuviškų pamaldų, pranešama, kad šio balandžio 25 dieną — penktadienį, 16 valandą, Šv. Vincento Parapijos bažnyčioje, Biquinha, bus atminti ir Vasario 16-toji ir Šv. Kazimieras ir J. E. Vyskupas Paulius Baltakis.

Melsimės ir už mūsų kunigus, ypač už a.a. kun. Antaną Perkumą, mirusį Venezueloje, šių metų sausio 31 dieną. Jis buvo labai prielankus ir dosnus Brazilijos lietuvių misijai.

Būtina, bent retkarčiais prisiminti mirusius pajūrių tautiečius, kaip štai Juozą Pukelį ir Joną Vosylių, laidotus be lietuvių kunigo.

Be to pranešama, kad kun. Petras Urbaitis, prieš išvykdamas į Venezuelą, ta pačia proga, lankys pajūrių lietuvius senelius ir ligonius, bei kitus apsilankymo laukiančius tautiečius.

"ML" skaitytojai, ta proga, galės užsimokėti prenumeratą.

KPU

PETRO PERKUMO NAMŲ ŽINIOS

Ateinančio balandžio 4 dieną, 20 valandą, "Petro Perkumo Namuose" ("Centro Social Pedro Perkumas", rua Tabajaras 556, Parque da Moóca), šių "Sąmoningų Tikėjimo Metų" ir Pirmojo Mėnesio Penktadienio proga bus Lietuviška Adoracijos valanda.

Ta pačia proga bus atlaikytos Šv. Mišios už a.a. Rozaliją Musteikienę. Giminės ir bičiuliai kviečiami dalyvauti pamaldose.

"Petro Perkumo Namų" keturi pastovūs gyventojai laikosi gerai.

1937 — PETRO PERKUMO MIRTIES 50-MEČIUI BESIRUOŠIANT — 1987

"Petro Perkumo Savanorių" — vyrų moterų - jaunimo atstovai šį ateinantį penktadienį, balandžio 4 dieną, 19,30 val., Petro Perkumo Namuose (Rua Tabajaras 556, Parque da Moóca) praves Mėnesinį pusvalandį — pilnesniam susipažinimui su mūsų Tautos idealiu jaunuoliu — Petriuku Perkumu.

Reikia tikėtis, kad Petriukas pasidarys ir šių "Sąmoningų Tikėjimo Metų" gilesniam supratimui ir įprasminimui, ypač mūsų kolonijos jaunimo tarpe.

VIEŠNIOS IŠ RIJAUS

Praeitą Didžiosios Savaitės savaitgalį iš Rio lankėsi Sanpaulų sesutės Bronė ir Marytė Vyčaitės — Šeduvietės.

Jos ir Bronės sūnus Enrikas dviem naktim apsisitojo Petro Perkumo Namuose.

Kadangi Petro Perkumo Namams dar daug ko trūksta ir virtuvei ir svečių — adoriatorių kambariui — viešnios atsivežė ir paklodes ir pagalves ir dar ką kitą. Viskas praėjo gana sklandžiai su miesto Alex chopp ir pažįstamų aplankymu.

Sesutės Marytė ir Bronė yra aktyvios Rijaus bažnytinio komiteto narės — sekretorės.

PPN krsp.

MŪSŲ LIETUVOS PRENUMERATA
GALIMA UŽSIMOKĖTI TAIP PAT V.
ZELINOS PARAPIJOS KLEBONIJOJ

CURSO AUDIOVISUAL

DO IDIOMA LITUANO POR CORRESPONDÊNCIA

Facilidade de aprendizado — Acompanha fitas cassettes

Para maiores informações

Rua Juatindiba, 28

Fone: 273-0338

03124 São Paulo, SP.